

VADELİ İŞLEM SÖZLEŞMELERİNDEN ELDE EDİLEN GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİ RAPORU

EKİM 2010

VOB

VADELİ İŞLEM VE
OPSİYON BORSASI

PRICEWATERHOUSECOOPERS

GİRİŞ

Vadeli İşlemler Borsası A.Ş. (“VOB”) bünyesinde yapılacak olan vadeli işlem sözleşmeleri nedeniyle ortaya çıkacak vergisel sonuçlar hakkında aşağıda yapılan açıklamalar VOB için *PricewaterhouseCoopers* tarafından 01.10.2010 tarihinde güncellenmiştir.

Bu çerçeve içinde;

- VOB bünyesinde işlem yapacak olan yatırımcıların (kurumsal ve/veya bireysel) vergisel durumlarını planlı ve doğru bir biçimde değerlendirebilmeleri için kendi vergi danışmanlarına başvurularının gerekli olduğunu hatırlatmak isteriz. Aşağıda yapılan açıklamalardan hareketle *PricewaterhouseCoopers*’dan yazılı görüş alınmaksızın işlem tesisi halinde oluşabilecek herhangi bir zarardan dolayı *PricewaterhouseCoopers* tarafından hiçbir sorumluluk kabul edilemez.
- Ayrıca, aşağıda “olması gereken hukuk” açısından vergileme durumu hakkında teorik açıklamalara yer verilmemiş, sadece yürürlükteki mevzuat çerçevesinde yatırımcıların tabi olacakları vergileme durumu konusunda *PricewaterhouseCoopers* görüşlerine yer verilmiştir.
- Aksi belirtilmediği sürece “vadeli işlem”nden kasıt VOB bünyesinde işlem gören vadeli işlem sözleşmeleridir. Tezgahestü piyasalarda işlem gören türev ürünler ile yurtdışı organize borsalarda işlem gören türev sözleşmelere bağlı vergileme durumu ele alınmamıştır. Aşağıda kullanılan *Vadeli İşlem terimi*, 23.2.2001 tarih ve 24327 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkındaki Yönetmelik çerçevesinde, “*Belirli bir vadede, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikte ekonomik veya finansal göstergeyi, sermaye piyasası aracını, malı, kıymetli madeni, ve döviz alma veya satma yükümlülüğünü öngören sözleşmeyi*” ifade etmektedir.
- Rapor kapsamında vergileme durumundan kasıt, yatırımcıların Gelir Vergisi Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu, ile Gider Vergileri Kanunu karşısındaki vergisel yükümlülüklerini ifade etmektedir.

© Copyright 2010 *PricewaterhouseCoopers*

Aşağıdaki metinlerin tüm hakkı mahfuzdur. *PricewaterhouseCoopers*’ın ve VOB’un izni olmaksızın iktibas hükümleri dışında alıntı yapılamaz, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz.

PricewaterhouseCoopers – Başaran Nas YMM A.Ş.
Süleyman Seba Caddesi No: 48 BJK Plaza B Blok K.9 34357 Akaretler, Beşiktaş/İstanbul
Tel: + 00 90 212 3266060
Fax:+ 00 90 212 3266050
www.pwc.com/tr
www.vergiportali.com

Konu hakkında detaylı bilgi almak için **PricewaterhouseCoopers Banka ve Sermaye Piyasası ekibi** ile temasa geçebilirsiniz.

Faruk Sabuncu

Ortak

Tel: + 00 90 212 3266082

Fax: + 00 90 212 3266083

e-mail: Faruk.sabuncu@tr.pwc.com

Umurcan Gago

Ortak

Tel: + 00 90 212 3266098

Fax:+ 00 90 212 3266473

e-mail: Umurcan.gago@tr.pwc.com

Barış Kencebay

Kıdemli Müdür

Tel: + 00 90 212 3266072

Fax:+ 00 90 212 3266489

e-mail: Baris.kencebay@tr.pwc.com

tls.bcm@tr.pwc.com

İÇİNDEKİLER

I- GERÇEK KİŞİ (BİREYSEL) YATIRIMCILAR	6
A- Türkiye’de Yerleşik Bireysel Yatırımcıların Vergilendirilmesi	6
a Pozisyonun tutulduğu süre içerisinde.....	6
b Sözleşmenin ters pozisyonla kapatılması halinde	8
c Sözleşmenin nakdi uzlaşma ile sonuçlanması halinde	10
B- Türkiye’de Yerleşik Olmayan (Yabancı) Bireysel Yatırımcıların Vergilendirilmesi.....	12
a Pozisyonun tutulduğu süre içerisinde.....	12
b Sözleşmenin ters pozisyonla kapatılması halinde	14
c Sözleşmenin nakdi uzlaşma ile sonuçlanması halinde	16
II- TÜZEL KİŞİ (KURUMSAL) YATIRIMCILAR	18
A- Türkiye’de Yerleşik Kurumsal Yatırımcıların Vergilendirilmesi.....	18
a Pozisyonun tutulduğu süre içerisinde.....	18
b Sözleşmenin ters pozisyonla kapatılması halinde	19
c Sözleşmenin nakdi uzlaşma ile sonuçlanması halinde	19
B- Yabancı (kanuni/iş merkezi yurtdışında olan) Kurumsal Yatırımcıların Vergilendirilmesi	21
<i>B 1 - Türkiye’de bir işyeri veya daimi temsilcisi olmayan yabancı kurumsal yatırımcıların vergilendirilmesi</i>	<i>21</i>
a Pozisyonun tutulduğu süre içerisinde.....	21
b Sözleşmenin ters pozisyonla kapatılması halinde	21
c Sözleşmenin nakdi uzlaşma ile sonuçlanması halinde	22
<i>B 2 - Türkiye’de bir işyeri veya daimi temsilcisi vasıtasıyla işlem yapan yabancı kurumsal yatırımcıların vergilendirilmesi</i>	<i>23</i>
a Pozisyonun tutulduğu süre içerisinde.....	23
b Sözleşmenin ters pozisyonla kapatılması halinde	24
c Sözleşmenin nakdi uzlaşma ile sonuçlanması halinde	25

KISALTMALAR

Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi
Katma Değer Vergisi

Kısaltma

BSMV
ÇVÖ
KDV

I- GERÇEK KİŞİ (BİREYSEL) YATIRIMCILAR

A- Türkiye’de Yerleşik Bireysel Yatırımcıların Vergilendirilmesi

İkametgâhi Türkiye’de olan veya bir takvim yılı içinde Türkiye’de devamlı olarak altı aydan fazla oturanlar (geçici ayrılmalar süreyi kesmez) Türkiye’de yerleşik sayılmaktadırlar. Ancak, belli veya geçici görev veya iş için Türkiye’ye gelen yabancı iş, ilim ve fen adamları, uzmanlar, memurlar, basın veya yayın muhabirleri ve durumları bunlara benzeyen kimselerle tahsil veya tedavi veya istirahat veya seyahat amacıyla gelenler, tutukluluk, hükümlülük veya hastalık gibi elde olmayan sebeplerle Türkiye’de alıkonulmuş veya kalmış kişiler Türkiye’de yerleşik sayılmazlar.

a Pozisyonun tutulduğu süre içerisinde

İşlemin ticari faaliyet kapsamında olmaksızın yapılması halinde¹

- 1 **Uzun Pozisyon sahipleri açısından**
- Vade tarihine kadar, güncelleme işlemine bağlı olarak oluşabilecek kazanç vergiye tabi değildir.
 - Takas merkezine yatırılan nakit teminatların nemaları %15 stopaja tabi olup, söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir.²
- 2 **Kısa Pozisyon sahipleri açısından**
- Vade tarihine kadar, güncelleme işlemine bağlı olarak oluşabilecek kazanç vergiye tabi değildir.
 - Takas merkezine yatırılan nakit teminatların nemaları %15 stopaja tabi olup, söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir.³

İşlemin ticari faaliyet kapsamında yapılması halinde⁴

- 3 **Uzun Pozisyon sahipleri açısından**
- Borsa rayici ile değerlendirilir. Borsa rayici ile değerlendirilme sonucunda güncelleme işlemine bağlı olarak oluşacak kazanç (veya zarar) ticari kazançta dâhil edilir.
 - Takas merkezine yatırılan teminatların nemaları ticari kazançta dâhil edilir. Takas merkezine yatırılan nakit teminatların nemaları %15 stopaja tabi olup, kaynaktan kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak gelir vergisine mahsup edilir.
 - Elde edilen nemalar nedeniyle KDV hesaplanmaz.
- 4 **Kısa Pozisyon sahipleri açısından**
- Borsa rayici ile değerlendirilir. Borsa rayici ile değerlendirilme sonucunda güncelleme işlemine bağlı olarak oluşacak kazanç (veya zarar) ticari kazançta dâhil edilir.
 - Takas merkezine yatırılan teminatların nemaları ticari kazançta dâhil edilir. Takas merkezine yatırılan nakit teminatların nemaları %15 stopaja tabi olup, kaynaktan kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak gelir vergisine mahsup edilir.
 - Elde edilen nemalar nedeniyle KDV hesaplanmaz.

¹ Her türlü ticari faaliyetten doğan kazanç ticari kazançtır (Örneğin: Kendi nam ve hesabına menkul kıymet alım-satımı ile devamlı olarak uğraşanların faaliyetlerinden elde ettikleri kazanç ticari kazançtır).

² Takas merkezine yatırılan gayrinakdi teminatların nemalarına ilişkin vergileme durumu ise teminatın ve elde edilen gelirin niteliğine bağlı olarak belirlenir.

³ Takas merkezine yatırılan gayrinakdi teminatların nemalarına ilişkin vergileme durumu ise teminatın ve elde edilen gelirin niteliğine bağlı olarak belirlenir.

⁴ Bu açıklamalar bankerleri ve zirai kazanç kapsamında gelir elde edenlerin vergilendirilmesini kapsamamaktadır.

b Sözleşmenin ters pozisyonla kapatılması halinde

İşlemin ticari faaliyet kapsamında olmaksızın yapılması halinde⁵

- 5 **Uzun Pozisyon sahipleri açısından**
- Döviz, faiz ve emtia vadeli işlem sözleşmelerinde 01.01.2009 tarihi ve sonrasında alınan pozisyonlardan elde edilen kazançlar için uygulanan %10 stopaj uygulamasına devam edilecek olup, söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir.⁶
 - Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması devam etmekte olup, söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir.
 - Zarar edilmesi durumunda bu surette doğan zarar varsa vergiye tabi diğer kazançlardan indirilemez. Ancak tevkiyatın uygulanması açısından, menkul kıymetlere dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden (örneğin, hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri) doğan kazanç veya zararlar ilgili menkul kıymetin (örneğin, hisse senedi) elden çıkartılması suretiyle elde edilen kazanç veya zarara mahsup edilebilir.
- 6 **Kısa Pozisyon sahipleri açısından**
- Döviz, faiz ve emtia vadeli işlem sözleşmelerinde 01.01.2009 tarihi ve sonrasında alınan pozisyonlardan elde edilen kazançlar için uygulanan %10 stopaj uygulaması devam edecek olup, söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir.⁷
 - Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması devam etmekte olup, söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir.
 - Zarar edilmesi durumunda bu surette doğan zarar varsa vergiye tabi diğer kazançlardan indirilemez. Ancak tevkiyatın uygulanması açısından, menkul kıymetlere dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden (örneğin, hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri) doğan kazanç veya zararlar ilgili menkul kıymetin (örneğin, hisse senedi) elden çıkartılması suretiyle elde edilen kazanç veya zarara mahsup edilebilir.

⁵ Her türlü ticari faaliyetten doğan kazanç ticari kazançtır (Örneğin: Kendi nam ve hesabına menkul kıymet alım-satımı ile devamlı olarak uğraşanların faaliyetlerinden elde ettikleri kazanç ticari kazançtır).

⁶ 2008 yılında alınan bir pozisyon nedeniyle 2010 yılında kazanç elde edilirse %0 oranında stopaj uygulanır.

⁷ 2008 yılında alınan bir pozisyon nedeniyle 2010 yılında kazanç elde edilirse %0 oranında stopaj uygulanır.

İşlemin ticari faaliyet kapsamında yapılması halinde⁸

- 7 **Uzun Pozisyon sahipleri açısından**
- Döviz, faiz ve emtia vadeli işlem sözleşmelerinde 01.01.2009 tarihi ve sonrasında alınan pozisyonlardan elde edilen kazançlar için uygulanan %10 uygulamasına devam edilecek olup⁹ söz konusu kazanç ticari kazançta dâhil edilir.
 - Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlemlerden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması devam etmekte olup, söz konusu kazanç ticari kazançta dahil edilir.
 - Tevkifatın uygulanması açısından, menkul kıymetlere dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden (örneğin, hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri) doğan kazanç veya zararlar ilgili menkul kıymetin (örneğin, hisse senedi) elden çıkartılması suretiyle elde edilen kazanç veya zarara mahsup edilebilir. Kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak gelir vergisine mahsup edilir.
 - Zarar edilmesi halinde, söz konusu zarar ticari kazançtan indirilir.
 - Elden çıkartma nedeniyle KDV hesaplanmaz.
- 8 **Kısa Pozisyon sahipleri açısından**
- Döviz, faiz ve emtia vadeli işlem sözleşmelerinde 01.01.2009 tarihi ve sonrasında alınan pozisyonlardan elde edilen kazançlar için uygulanan %10 uygulamasına devam edilecek olup¹⁰ söz konusu kazanç ticari kazançta dâhil edilir.
 - Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlemlerden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması devam etmekte olup, söz konusu kazanç ticari kazançta dahil edilir.
 - Tevkifatın uygulanması açısından, menkul kıymetlere dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden (örneğin, hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri) doğan kazanç veya zararlar ilgili menkul kıymetin (örneğin, hisse senedi) elden çıkartılması suretiyle elde edilen kazanç veya zarara mahsup edilebilir. Kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak gelir vergisine mahsup edilir.
 - Zarar edilmesi halinde, söz konusu zarar ticari kazançtan indirilir.
 - Elden çıkartma nedeniyle KDV hesaplanmaz.

⁸ Bu açıklamalar bankerleri ve zirai kazanç kapsamında gelir elde edenlerin vergilendirilmesini kapsamamaktadır.

⁹ 2008 yılında alınan bir pozisyon nedeniyle 2010 yılında kazanç elde edilirse %0 oranında stopaj uygulanır

¹⁰ 2008 yılında alınan bir pozisyon nedeniyle 2010 yılında kazanç elde edilirse %0 oranında stopaj uygulanır

c Sözleşmenin nakdi uzlaşma ile sonuçlanması halinde

İşlemin ticari faaliyet kapsamında olmaksızın yapılması halinde¹¹

- 9 **Uzun Pozisyon sahipleri açısından**
- Anlaşma hükümleri çerçevesinde sözleşme sona erdirilir. Döviz, faiz ve emtia vadeli işlem sözleşmelerinde 01.01.2009 tarihi ve sonrasında alınan pozisyonlardan elde edilen kazançlar için uygulanan %10 stopaj uygulamasına devam edilecek olup, söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir.¹²
 - Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması devam etmekte olup, söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir.
 - Zarar edilmesi durumunda bu surette doğan zarar varsa vergiye tabi diğer kazançlardan indirilemez. Ancak tevkifatın uygulanması açısından, menkul kıymetlere dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden (örneğin, hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri) doğan kazanç veya zararlar ilgili menkul kıymetin (örneğin, hisse senedi) elden çıkartılması suretiyle elde edilen kazanç veya zarara mahsup edilebilir.
 -
- 10 **Kısa Pozisyon sahipleri açısından**
- Anlaşma hükümleri çerçevesinde sözleşme sona erdirilir. Döviz, faiz ve emtia vadeli işlem sözleşmelerinde 01.01.2009 tarihi ve sonrasında alınan pozisyonlardan elde edilen kazançlar %10 stopaja tabi olup, söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir.¹³
 - Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması devam etmekte olup, söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir.
 - Zarar edilmesi durumunda bu surette doğan zarar varsa vergiye tabi diğer kazançlardan indirilemez. Ancak tevkifatın uygulanması açısından, menkul kıymetlere dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden (örneğin, hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri) doğan kazanç veya zararlar ilgili menkul kıymetin (örneğin, hisse senedi) elden çıkartılması suretiyle elde edilen kazanç veya zarara mahsup edilebilir.
 -

¹¹ Her türlü ticari faaliyetten doğan kazanç ticari kazançtır (Örneğin: Kendi nam ve hesabına menkul kıymet alım-satımı ile devamlı olarak uğraşanların faaliyetlerinden elde ettikleri kazanç ticari kazançtır).

¹² 2008 yılında alınan bir pozisyon nedeniyle 2010 yılında kazanç elde edilirse %0 oranında stopaj uygulanır

¹³ 2008 yılında alınan bir pozisyon nedeniyle 2010 yılında kazanç elde edilirse %0 oranında stopaj uygulanır

İşlemin ticari faaliyet kapsamında yapılması halinde¹⁴

- 11 **Uzun Pozisyon sahipleri açısından**
- Döviz, faiz ve emtia vadeli işlem sözleşmelerinde 01.01.2009 tarihi ve sonrasında alınan pozisyonlardan nakdi uzlaşma sonucu elde edilen kazançlar için uygulanan %10 stopaj uygulamasına devam edilecek olup,¹⁵ söz konusu kazanç ticari kazançta dâhil edilir. Kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak gelir vergisine mahsup edilir.
 - Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması devam etmektedir.
 - Tevkifatın uygulanması açısından, menkul kıymetlere dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden (örneğin, hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri) doğan kazanç veya zararlar ilgili menkul kıymetin (örneğin, hisse senedi) elden çıkartılması suretiyle elde edilen kazanç veya zarara mahsup edilebilir.
 - Zarar doğması halinde, gerçekleşen olan zarar kazançtan indirilebilecektir.
 - Elde edilecek kazanç nedeniyle KDV hesaplanmaz.
- 12 **Kısa Pozisyon sahipleri açısından**
- Döviz, faiz ve emtia vadeli işlem sözleşmelerinde 01.01.2009 tarihi ve sonrasında alınan pozisyonlardan nakdi uzlaşma sonucu elde edilen kazançlar için uygulanan %10 stopaj uygulamasına devam edilecek olup,¹⁶ söz konusu kazanç ticari kazançta dâhil edilir. Kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak gelir vergisine mahsup edilir.
 - Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması devam etmektedir.
 - Tevkifatın uygulanması açısından, menkul kıymetlere dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden (örneğin, hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri) doğan kazanç veya zararlar ilgili menkul kıymetin (örneğin, hisse senedi) elden çıkartılması suretiyle elde edilen kazanç veya zarara mahsup edilebilir.
 - Zarar doğması halinde, gerçekleşen olan zarar kazançtan indirilebilecektir.
 - Elde edilecek kazanç nedeniyle KDV hesaplanmaz.

¹⁴ Bu açıklamalar bankerleri ve zirai kazanç kapsamında gelir elde edenlerin vergilendirilmesini kapsamamaktadır.

¹⁵ 2008 yılında alınan bir pozisyon nedeniyle 2010 yılında kazanç elde edilirse %0 oranında stopaj uygulanır

¹⁶ 2008 yılında alınan bir pozisyon nedeniyle 2010 yılında kazanç elde edilirse %0 oranında stopaj uygulanır

B- Türkiye’de Yerleşik Olmayan (Yabancı) Bireysel Yatırımcıların Vergilendirilmesi

İkametgahı Türkiye’de olmayan veya bir takvim yılı içinde Türkiye’de devamlı olarak altı aydan az bir süre ile oturanlar (geçici ayrılmalar süreyi kesmez) Türkiye’de yerleşik sayılmamaktadırlar. Ayrıca, belli veya geçici görev veya iş için Türkiye’ye gelen yabancı iş, ilim ve fen adamları, uzmanlar, memurlar, basın veya yayın muhabirleri ve durumları bunlara benzeyen kimselerle tahsil veya tedavi veya istirahat veya seyahat amacıyla gelenler, tutukluluk, hükümlülük veya hastalık gibi elde olmayan sebeplerle Türkiye’de alıkonulmuş veya kalmış kişiler de Türkiye’de yerleşik sayılmazlar.

a Pozisyonun tutulduğu süre içerisinde

İşlemin ticari faaliyet kapsamında olmaksızın yapılması halinde¹⁷

- 13 **Uzun Pozisyon sahipleri açısından**
- Vade tarihine kadar, güncelleme işlemine bağlı olarak oluşabilecek kazanç vergiye tabi değildir.
 - Takas merkezine yatırılan nakit teminatların nemaları %15 stopaja tabi olup, söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir. ÇVÖ Anlaşmaları hükümleri saklıdır.¹⁸
- 14 **Kısa Pozisyon sahipleri açısından**
- Vade tarihine kadar, güncelleme işlemine bağlı olarak oluşabilecek kazanç vergiye tabi değildir.
 - Takas merkezine yatırılan nakit teminatların nemaları %15 stopaja tabi olup, söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir. ÇVÖ Anlaşmaları hükümleri saklıdır.¹⁹

¹⁷ Her türlü ticari faaliyetten doğan kazanç ticari kazançtır (Örneğin: Kendi nam ve hesabına menkul kıymet alım-satımı ile devamlı olarak uğraşanların faaliyetlerinden elde ettikleri kazanç ticari kazançtır).

¹⁸ Takas merkezine yatırılan gayrinakdi teminatların nemalarına ilişkin vergileme durumu ise teminatın ve elde edilen gelirin niteliğine bağlı olarak belirlenir.

¹⁹ Takas merkezine yatırılan gayrinakdi teminatların nemalarına ilişkin vergileme durumu ise teminatın ve elde edilen gelirin niteliğine bağlı olarak belirlenir.

İşlemin ticari faaliyet kapsamında yapılması halinde^{20 21}

- 15 **Uzun Pozisyon sahipleri açısından**
- Borsa rayici ile değerlendirilir. Borsa rayici ile değerlendirilme sonucunda güncelleme işlemine bağlı olarak oluşacak kazanç (veya zarar) ticari kazançta dâhil edilir.
 - Takas merkezine yatırılan teminatların nemaları ticari kazançta dahil edilir. Takas merkezine yatırılan nakit teminatların nemaları %15 stopaja tabi olup, kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak gelir vergisine mahsup edilir.
 - Elde edilen nemalar nedeniyle KDV hesaplanmaz.
- 16 **Kısa Pozisyon sahipleri açısından**
- Borsa rayici ile değerlendirilir. Borsa rayici ile değerlendirilme sonucunda güncelleme işlemine bağlı olarak oluşacak kazanç (veya zarar) ticari kazançta dahil edilir.
 - Takas merkezine yatırılan teminatların nemaları ticari kazançta dahil edilir. Takas merkezine yatırılan nakit teminatların nemaları %15 stopaja tabi olup, kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak gelir vergisine mahsup edilir.
 - Elde edilen nemalar nedeniyle KDV hesaplanmaz.

20 Türkiye’de bir işyeri veya daimi temsilci vasıtasıyla faaliyette bulunulması halinde ticari faaliyette bulunulmuş sayılır. İşyeri, mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane şube, depo, otel, kahvehane, eğlence ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları, inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yerdir. Daimi temsilci ise, bir hizmet veya vekalet akdi ile temsil edilene bağlı olup, onun nam ve hesabına muayyen veya gayrimuayyen bir müddetle veya müteaddit ticari muameleler ifasına yetkili bulunan kimsedir. Ticari mümessiller, tüccar vekilleri ve memurları ile Ticaret Kanunu’nun hükümlerine göre acenta durumunda bulunanlar temsil edilene ait reklam giderleri hariç olmak üzere, giderleri devamlı olarak kısmen veya tamamen temsil edilen tarafından ödenenler, mağaza veya depolarında temsil edilen hesabına konsinyasyon suretiyle satmak üzere devamlı olarak mal bulunduranlar, başkaca şartlar aranmaksızın temsil edilenin daimi temsilcisi sayılırlar.

²¹ Bu açıklamalar bankerleri ve zirai kazanç kapsamında gelir elde edenlerin vergilendirilmesini kapsamamaktadır.

b Sözleşmenin ters pozisyonla kapatılması halinde

*İşlemin ticari faaliyet kapsamında olmaksızın yapılması halinde*²²

- 17 **Uzun Pozisyon sahipleri açısından** - Elde edilecek olan kazançlarda²³, hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilenlerde %0 uygulamasına devam edilecek olup, diğer vadeli işlem sözleşmelerinden doğan kazançlarda ise %10 oranında stopaja tabidir. Söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir. Zarar edilmesi durumunda bu surette doğan zarar, varsa vergiye tabi diğer kazançlardan indirilemez.
- 18 **Kısa Pozisyon sahipleri açısından** - Elde edilecek olan kazançlarda²⁴, hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilenlerde %0 uygulamasına devam edilecek olup, diğer vadeli işlem sözleşmelerinden doğan kazançlarda ise %10 oranında stopaja tabidir. Söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir. Zarar edilmesi durumunda bu surette doğan zarar, varsa vergiye tabi diğer kazançlardan indirilemez.

²² Her türlü ticari faaliyetten doğan kazanç ticari kazançtır (Örneğin: Kendi nam ve hesabına menkul kıymet alım-satımı ile devamlı olarak uğraşanların faaliyetlerinden elde ettikleri kazanç ticari kazançtır).

²³ Söz konusu yatırımcıların 2010s yılında yaptıkları işlemlerden elde edilen gelirlere %0 oranında stopaj uygulanması için vergi dairesine mukimlik belgesi ibraz etmeleri gerekmektedir.

²⁴ Söz konusu yatırımcıların 2010s yılında yaptıkları işlemlerden elde edilen gelirlere %0 oranında stopaj uygulanması için vergi dairesine mukimlik belgesi ibraz etmeleri gerekmektedir.

*İşlemin ticari faaliyet kapsamında yapılması halinde*²⁵

- 19 **Uzun Pozisyon sahipleri açısından**
- Döviz, faiz ve emtia vadeli işlem sözleşmelerinde 01.01.2009 tarihi ve sonrasında alınan pozisyonlardan elde edilen kazançlarda %0 uygulaması sona ermiş olup, **%10 oranında stopaj uygulanacaktır.**Söz konusu kazanç ticari kazançta dâhil edilir.
 - Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması devam etmekte olup, söz konusu kazanç ticari kazançta dahil edilir.
 - Tevkifatın uygulanması açısından, menkul kıymetlere dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden (örneğin, hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri) doğan kazanç veya zararlar ilgili menkul kıymetin (örneğin, hisse senedi) elden çıkartılması suretiyle elde edilen kazanç veya zarara mahsup edilebilir. Kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak gelir vergisine mahsup edilir.
 - Zarar edilmesi halinde, söz konusu zarar ticari kazançtan indirilir.
 - Elden çıkartma nedeniyle KDV hesaplanmaz.
- 20 **Kısa Pozisyon sahipleri açısından**
- Döviz, faiz ve emtia vadeli işlem sözleşmelerinde 01.01.2009 tarihi ve sonrasında alınan pozisyonlardan elde edilen kazançlarda %0 uygulaması sona ermiş olup, **%10 oranında stopaj uygulanacaktır.**Söz konusu kazanç ticari kazançta dâhil edilir.
 - Hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması devam etmekte olup, söz konusu kazanç ticari kazançta dahil edilir.
 - Tevkifatın uygulanması açısından, menkul kıymetlere dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden (örneğin, hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri) doğan kazanç veya zararlar ilgili menkul kıymetin (örneğin, hisse senedi) elden çıkartılması suretiyle elde edilen kazanç veya zarara mahsup edilebilir. Kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak gelir vergisine mahsup edilir.
 - Zarar edilmesi halinde, söz konusu zarar ticari kazançtan indirilir.
 - Elden çıkartma nedeniyle KDV hesaplanmaz.

²⁵ Aşağıdaki açıklamalar bankerleri ve zirai kazanç kapsamında gelir elde edenlerin vergilendirilmesini kapsamamaktadır.

c Sözleşmenin nakdi uzlaşma ile sonuçlanması halinde

- İşlemin ticari faaliyet kapsamında olmaksızın yapılması halinde*²⁶
- 21 **Uzun Pozisyon sahipleri açısından** - Anlaşma hükümleri çerçevesinde sözleşme sona erdirilir. Elde edilen kazanç²⁷ hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 uygulaması devam edecek olup, diğer vadeli işlem sözleşmelerinden doğan kazançlarda ise %10 oranında stopaja tabidir. Söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir. Zarar diğer kazanç unsurlarından elde edilen gelirlerden indirilemez.
- 22 **Kısa Pozisyon sahipleri açısından** - Anlaşma hükümleri çerçevesinde sözleşme sona erdirilir. Elde edilen kazanç²⁸ hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 uygulaması devam edecek olup, diğer vadeli işlem sözleşmelerinden doğan kazançlarda ise %10 oranında stopaja tabidir. Söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir. Zarar diğer kazanç unsurlarından elde edilen gelirlerden indirilemez.

²⁶ Her türlü ticari faaliyetten doğan kazanç ticari kazançtır (Örneğin: Kendi nam ve hesabına menkul kıymet alım-satımı ile devamlı olarak uğraşanların faaliyetlerinden elde ettikleri kazanç ticari kazançtır).

²⁷ Söz konusu yatırımcıların 2010 yılında yaptıkları işlemlerden elde edilen gelirlere %0 oranında stopaj uygulanması için vergi dairesine mukimlik belgesi ibraz etmeleri gerekmektedir.

²⁸ Söz konusu yatırımcıların 2010 yılında yaptıkları işlemlerden elde edilen gelirlere %0 oranında stopaj uygulanması için vergi dairesine mukimlik belgesi ibraz etmeleri gerekmektedir.

*İşlemin ticari faaliyet kapsamında yapılması halinde*²⁹

- 23 **Uzun Pozisyon sahipleri açısından**
- Döviz, faiz ve emtia vadeli işlem sözleşmelerinde 01.01.2009 tarihi ve sonrasında alınan pozisyonlardan elde edilen kazançlarda %0 uygulaması sona ermiş olup, **%10 oranında stopaj uygulanacaktır.**Söz konusu kazanç ticari kazançta dâhil edilir.
 - Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması devam etmekte olup, söz konusu kazanç ticari kazançta dahil edilir.
 - Tevkifatın uygulanması açısından, menkul kıymetlere dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden (örneğin, hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri) doğan kazanç veya zararlar ilgili menkul kıymetin (örneğin, hisse senedi) elden çıkartılması suretiyle elde edilen kazanç veya zarara mahsup edilebilir. Kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak gelir vergisine mahsup edilir
 - Zarar edilmesi halinde, söz konusu zarar ticari kazançtan indirilir.
 - Elden çıkartma nedeniyle KDV hesaplanmaz.
- 24 **Kısa Pozisyon sahipleri açısından**
- Döviz, faiz ve emtia vadeli işlem sözleşmelerinde 01.01.2009 tarihi ve sonrasında alınan pozisyonlardan elde edilen kazançlarda %0 uygulaması sona ermiş olup, **%10 oranında stopaj uygulanacaktır.** Söz konusu kazanç ticari kazançta dâhil edilir.
 - Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması devam etmekte olup, söz konusu kazanç ticari kazançta dahil edilir.
 - Tevkifatın uygulanması açısından, menkul kıymetlere dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden (örneğin, hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri) doğan kazanç veya zararlar ilgili menkul kıymetin (örneğin, hisse senedi) elden çıkartılması suretiyle elde edilen kazanç veya zarara mahsup edilebilir. Kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak gelir vergisine mahsup edilir
 - Zarar edilmesi halinde, söz konusu zarar ticari kazançtan indirilir.
 - Elden çıkartma nedeniyle KDV hesaplanmaz.

²⁹ Bu açıklamalar bankerleri ve zirai kazanç kapsamında gelir elde edenlerin vergilendirilmesini kapsamamaktadır.

II- TÜZEL KİŞİ (KURUMSAL) YATIRIMCILAR

A- Türkiye’de Yerleşik Kurumsal Yatırımcıların Vergilendirilmesi

Sermaye şirketleri, kooperatifler, iktisadi kamu müesseseleri, dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler ve iş ortaklıklarından kanuni veya iş merkezleri Türkiye’de bulunanlar Türkiye’de yerleşik sayılırlar. Kanuni merkezden maksat, ana sözleşme (veya teşkilat kanunlarında) gösterilen merkezdir. İş merkezinden maksat ise, iş bakımından işlemlerin bilfiil toplandığı ve idare edildiği merkezdir.

a Pozisyonun tutulduğu süre içerisinde

- 25 **Uzun Pozisyon sahipleri açısından**
- Borsa rayici ile değerlendirilir. Borsa rayici ile değerlendirme sonucunda güncelleme işlemine bağlı olarak oluşacak kazanç kurum kazancına dâhil edilir, güncelleme işlemine bağlı olarak oluşacak zarar kurum kazancından indirilir.
 - Takas merkezine yatırılan teminatların nemaları kurum kazancına dâhil edilir. BSMV mükelleflerince BSMV hesaplanır. Takas merkezine yatırılan nakit teminatların nemaları %15 stopaja tabi olup, kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisine mahsup edilir.
 - Elde edilen nemalar nedeniyle KDV hesaplanmaz.
- 26 **Kısa Pozisyon sahipleri açısından**
- Borsa rayici ile değerlendirilir. Borsa rayici ile değerlendirme sonucunda güncelleme işlemine bağlı olarak oluşacak kazanç kurum kazancına dâhil edilir, güncelleme işlemine bağlı olarak oluşacak zarar kurum kazancından indirilir.
 - Takas merkezine yatırılan teminatların nemaları kurum kazancına dâhil edilir. BSMV mükelleflerince BSMV hesaplanır. Takas merkezine yatırılan nakit teminatların nemaları %15 stopaja tabi olup, kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisine mahsup edilir.
 - Elde edilen nemalar nedeniyle KDV hesaplanmaz.

b Sözleşmenin ters pozisyonla kapatılması halinde

- 27 **Uzun Pozisyon sahipleri açısından**
- Döviz, faiz ve emtia vadeli işlem sözleşmelerinde 01.01.2009 tarihi ve sonrasında alınan pozisyonlardan elde edilen kazançlar,³⁰ 01.10.2010 tarihinden itibaren sermaye şirketleri ile yatırım fon ve ortaklıkları için %0, diğer kurumlar için %10 oranında stopaja tabidir. Söz konusu kazanç kurum kazancına dâhil edilir. Kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisine mahsup edilir.
 - Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması tüm tam mükellef kurumlar için devam etmektedir.
 - Tevkifatın uygulanması açısından, menkul kıymetlere dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden (örneğin, hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri) doğan kazanç veya zararlar ilgili menkul kıymetin (örneğin, hisse senedi) elden çıkartılması suretiyle elde edilen kazanç veya zarara mahsup edilebilir.
 - Zarar edilmesi halinde, söz konusu zarar kurum kazancından indirilir.
 - Sözleşmenin elden çıkarılması nedeniyle KDV hesaplanmaz, BSMV mükellefleri için lehe kalan paralar 01.09.2010 tarihinden itibaren BSMV'den istisnadır.
- 28 **Kısa Pozisyon sahipleri açısından**
- Döviz, faiz ve emtia vadeli işlem sözleşmelerinde 01.01.2009 tarihi ve sonrasında alınan pozisyonlardan elde edilen kazançlar,³¹ 01.10.2010 tarihinden itibaren sermaye şirketleri ile yatırım fon ve ortaklıkları için %0, diğer kurumlar için %10 oranında stopaja tabidir. Söz konusu kazanç kurum kazancına dâhil edilir. Kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisine mahsup edilir.
 - Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması tüm tam mükellef kurumlar için devam etmektedir.
 - Tevkifatın uygulanması açısından, menkul kıymetlere dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden (örneğin, hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri) doğan kazanç veya zararlar ilgili menkul kıymetin (örneğin hisse senedi) elden çıkartılması suretiyle elde edilen kazanç veya zarara mahsup edilebilir.
 - Zarar edilmesi halinde, söz konusu zarar kurum kazancından indirilir.
 - Sözleşmenin elden çıkarılması nedeniyle KDV hesaplanmaz, BSMV mükellefleri için lehe kalan paralar 01.09.2010 tarihinden itibaren BSMV'den istisnadır.

c Sözleşmenin nakdi uzlaşma ile sonuçlanması halinde

- 29 **Uzun Pozisyon sahipleri açısından**
- Döviz, faiz ve emtia vadeli işlem sözleşmelerinde 01.01.2009 tarihi ve sonrasında alınan pozisyonlardan nakdi uzlaşma sonucu elde edilen kazançlar 01.10.2010 tarihine kadar %10 stopaja tabi olup,³² 01.10.2010 tarihinden itibaren sermaye

³⁰ 2008 yılında alınan bir pozisyon nedeniyle 2010 yılında kazanç elde edilirse %0 oranında stopaj uygulanır

³¹ 2008 yılında alınan bir pozisyon nedeniyle 2010 yılında kazanç elde edilirse %0 oranında stopaj uygulanır

³² 2008 yılında alınan bir pozisyon nedeniyle 2010 yılında kazanç elde edilirse %0 oranında stopaj uygulanır

şirketleri ile yatırım fon ve ortaklıkları için %0, diğer kurumlar için %10 oranında stopaja tabidir. Söz konusu kazanç kurum kazancına dâhil edilir. Kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisine mahsup edilir.

- Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması tüm tam mükellef kurumlar için devam etmektedir.
- Tevkifatın uygulanması açısından, menkul kıymetlere dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden (örneğin, hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri) doğan kazanç veya zararlar ilgili menkul kıymetin (örneğin, hisse senedi) elden çıkartılması suretiyle elde edilen kazanç veya zarara mahsup edilebilir
- Zarar doğması halinde, gerçekleşen olan zarar kurum kazancından indirilebilecektir.
- Elde edilecek kazanç nedeniyle KDV hesaplanmaz, BSMV mükellefleri için lehe kalan paralar 01.09.2010 tarihinden itibaren BSMV'den istisnadır

30 **Kısa Pozisyon sahipleri açısından**

- Döviz, faiz ve emtia vadeli işlem sözleşmelerinde 01.01.2009 tarihi ve sonrasında alınan pozisyonlardan nakdi uzlaşma sonucu elde edilen kazançlar,³³ 01.10.2010 tarihinden itibaren sermaye şirketleri ile yatırım fon ve ortaklıkları için %0, diğer kurumlar için %10 oranında stopaja tabidir. Söz konusu kazanç kurum kazancına dâhil edilir. Kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisine mahsup edilir.
- Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması tüm tam mükellef kurumlar için devam etmektedir.
- Tevkifatın uygulanması açısından, menkul kıymetlere dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden (örneğin, hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri) doğan kazanç veya zararlar ilgili menkul kıymetin (örneğin, hisse senedi) elden çıkartılması suretiyle elde edilen kazanç veya zarara mahsup edilebilir
- Zarar doğması halinde, gerçekleşen olan zarar kurum kazancından indirilebilecektir.
- Elde edilecek kazanç nedeniyle KDV hesaplanmaz, BSMV mükellefleri için lehe kalan paralar 01.09.2010 tarihinden itibaren BSMV'den istisnadır.

³³ 2008 yılında alınan bir pozisyon nedeniyle 2010 yılında kazanç elde edilirse %0 oranında stopaj uygulanır

B- Yabancı (kanuni/iş merkezi yurtdışında olan) Kurumsal Yatırımcıların Vergilendirilmesi

Kanuni/ İş Merkezi yurtdışında olan yabancı kurumsal yatırımcıların vadeli işlem sözleşmelerinden Türkiye’de elde ettikleri gelirlerin vergilendirilmesi, yabancı kurumsal yatırımcıların söz konusu işlemleri Türkiye’de bulunan bir işyeri veya daimi temsilci vasıtasıyla yapıp yapmadıklarına göre değişmektedir.

B 1 - Türkiye’de bir işyeri veya daimi temsilcisi olmayan yabancı kurumsal yatırımcıların vergilendirilmesi

İşyeri, mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane şube, depo, otel, kahvehane, eğlence ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları, inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yerdir. Daimi temsilci ise, bir hizmet veya vekalet akdi ile temsil edilene bağlı olup, onun nam ve hesabına muayyen veya gayrimuayyen bir müddetle veya müteaddit ticari muameleler ifasına yetkili bulunan kimsedir. Ticari mümessiller, tüccar vekilleri ve memurları ile Ticaret Kanunu’nun hükümlerine göre acente durumunda bulunanlar temsil edilene ait reklam giderleri hariç olmak üzere, giderleri devamlı olarak kısmen veya tamamen temsil edilen tarafından ödenenler, mağaza veya depolarında temsil edilen hesabına konsinyasyon suretiyle satmak üzere devamlı olarak mal bulunduranlar, başkaca şartlar aranmaksızın temsil edilenin daimi temsilcisi sayılırlar.

a Pozisyonun tutulduğu süre içerisinde

- 31 **Uzun Pozisyon sahipleri açısından**
- Vade tarihine kadar, güncelleme işlemine bağlı olarak oluşabilecek kazanç vergiye tabi değildir.
 - Takas merkezine yatırılan nakit teminatların nemaları %15 stopaja tabi olup, söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir. ÇVÖ Anlaşmaları hükümleri saklıdır.³⁴
- 32 **Kısa Pozisyon sahipleri açısından**
- Vade tarihine kadar, güncelleme işlemine bağlı olarak oluşabilecek kazanç vergiye tabi değildir.
 - Takas merkezine yatırılan nakit teminatların nemaları %15 stopaja tabi olup, söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir. ÇVÖ Anlaşmaları hükümleri saklıdır.³⁵

b Sözleşmenin ters pozisyonla kapatılması halinde

- 33 **Uzun Pozisyon sahipleri açısından**
- Elde edilecek olan kazanç³⁶, 01.10.2010 tarihinden itibaren dar mükellef sermaye şirketleri ile dar mükellef yatırım fon ve ortaklıkları için %0, diğer dar mükellef kurum ve kuruluşlar için %10 oranında stopaja tabidir.
 - Hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması tüm dar mükellef kurumlar için devam etmektedir.
 - Söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir. Zarar edilmesi durumunda bu surette doğan zarar, varsa vergiye tabi diğer kazançlardan indirilemez. ÇVÖ Anlaşmaları hükümleri saklıdır.

³⁴ Takas merkezine yatırılan gayrinakdi teminatların nemalarına ilişkin vergileme durumu ise teminatın ve elde edilen gelirin niteliğine bağlı olarak belirlenir.

³⁵ Takas merkezine yatırılan gayrinakdi teminatların nemalarına ilişkin vergileme durumu ise teminatın ve elde edilen gelirin niteliğine bağlı olarak belirlenir.

³⁶ Söz konusu yatırımcıların 2010 yılında yaptıkları işlemlerden elde ettikleri gelirlere %0 oranında stopaj uygulanması için vergi dairesine kuruluş belgesi ibraz etmeleri gerekmektedir.

- 34 **Kısa Pozisyon sahipleri açısından**
- Elde edilecek olan kazanç³⁷, 01.10.2010 tarihinden itibaren dar mükellef sermaye şirketleri ile dar mükellef yatırım fon ve ortaklıkları için %0, diğer dar mükellef kurum ve kuruluşlar için %10 oranında stopaja tabidir.
 - Hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması tüm dar mükellef kurumlar için devam etmektedir.
 - Söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir. Zarar edilmesi durumunda bu surette doğan zarar, varsa vergiye tabi diğer kazançlardan indirilemez. ÇVÖ Anlaşmaları hükümleri saklıdır.

c Sözleşmenin nakdi uzlaşma ile sonuçlanması halinde

- 35 **Uzun Pozisyon sahipleri açısından**
- Anlaşma hükümleri çerçevesinde sözleşme sona erdirilir. Elde edilen kazanç³⁸, 01.10.2010 tarihinden itibaren dar mükellef sermaye şirketleri ile dar mükellef yatırım fon ve ortaklıkları için %0, diğer dar mükellef kurum ve kuruluşlar için %10 oranında stopaja tabidir.
 - Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması tüm dar mükellef kurumlar için devam etmektedir.
 - Söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir. Zarar edilmesi durumunda bu surette doğan zarar, varsa vergiye tabi diğer kazançlardan indirilemez. ÇVÖ Anlaşmaları hükümleri saklıdır.
- 36 **Kısa Pozisyon sahipleri açısından**
- Anlaşma hükümleri çerçevesinde sözleşme sona erdirilir. Elde edilen kazanç³⁹, 01.10.2010 tarihinden itibaren dar mükellef sermaye şirketleri ile dar mükellef yatırım fon ve ortaklıkları için %0, diğer dar mükellef kurum ve kuruluşlar için %10 oranında stopaja tabidir.
 - Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması tüm dar mükellef kurumlar için devam etmektedir.
 - Söz konusu stopaj nihai vergidir. Bu kazançların beyanı gerekli değildir. Zarar edilmesi durumunda bu surette doğan zarar, varsa vergiye tabi diğer kazançlardan indirilemez. ÇVÖ Anlaşmaları hükümleri saklıdır.

³⁷ Söz konusu yatırımcıların 2010 yılında yaptıkları işlemlerden elde ettikleri gelirlere %0 oranında stopaj uygulanması için vergi dairesine kuruluş belgesi ibraz etmeleri gerekmektedir.

³⁸ Söz konusu yatırımcıların 2010 yılında yaptıkları işlemlerden elde ettikleri gelirlere %0 oranında stopaj uygulanması için vergi dairesine kuruluş belgesi ibraz etmeleri gerekmektedir.

³⁹ Söz konusu yatırımcıların 2010 yılında yaptıkları işlemlerden elde ettikleri gelirlere %0 oranında stopaj uygulanması için vergi dairesine kuruluş belgesi ibraz etmeleri gerekmektedir.

B 2 - Türkiye’de bir işyeri veya daimi temsilcisi vasıtasıyla işlem yapan yabancı kurumsal yatırımcıların vergilendirilmesi⁴⁰

İşyeri, mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane şube, depo, otel, kahvehane, eğlence ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları, inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yerdir. Daimi temsilci ise, bir hizmet veya vekâlet akdi ile temsil edilene bağlı olup, onun nam ve hesabına muayyen veya gayrimuayyen bir müddetle veya müteaddit ticari muameleler ifasına yetkili bulunan kimsedir. Ticari mümessiller, tüccar vekilleri ve memurları ile Ticaret Kanunu’nun hükümlerine göre acente durumunda bulunanlar temsil edilene ait reklam giderleri hariç olmak üzere, giderleri devamlı olarak kısmen veya tamamen temsil edilen tarafından ödenenler, mağaza veya depolarında temsil edilen hesabına konsinyasyon suretiyle satmak üzere devamlı olarak mal bulunduranlar, başkaca şartlar aranmaksızın temsil edilenin daimi temsilcisi sayılırlar.

a Pozisyonun tutulduğu süre içerisinde

37 Uzun Pozisyon sahipleri açısından

- Borsa rayici ile değerlendirilir. Borsa rayici ile değerlendirilme sonucunda güncelleme işlemine bağlı olarak oluşacak kazanç kurum kazancına dâhil edilir, güncelleme işlemine bağlı olarak oluşacak zarar kurum kazancından indirilir.
- Takas merkezine yatırılan teminatların nemaları kurum kazancına dahil edilir. BSMV mükelleflerince BSMV hesaplanır. Takas merkezine yatırılan nakit teminatların nemaları %15 stopaja tabi olup, kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisine mahsup edilir.
- Elde edilen nemalar nedeniyle KDV hesaplanmaz.

38 Kısa Pozisyon sahipleri açısından

- Borsa rayici ile değerlendirilir. Borsa rayici ile değerlendirilme sonucunda güncelleme işlemine bağlı olarak oluşacak kazanç kurum kazancına dâhil edilir, güncelleme işlemine bağlı olarak oluşacak zarar kurum kazancından indirilir.
- Takas merkezine yatırılan teminatların nemaları kurum kazancına dâhil edilir. BSMV mükelleflerince BSMV hesaplanır. Takas merkezine yatırılan nakit teminatların nemaları %15 stopaja tabi olup, kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisine mahsup edilir.
- Elde edilen nemalar nedeniyle KDV hesaplanmaz.

⁴⁰ İşlemleri Gelir Vergisi Kanunu’nun Geçici 67.maddesi kapsamında yapılan işlemler ile sınırlı olmayan yabancı kurumsal yatırımcılar.

b Sözleşmenin ters pozisyonla kapatılması halinde

- ³⁹ **Uzun Pozisyon sahipleri açısından**
- Döviz, faiz ve emtia vadeli işlem sözleşmelerinde 01.01.2009 tarihi ve sonrasında alınan pozisyonlardan elde edilen kazançlar,⁴¹ 01.10.2010 tarihinden itibaren sermaye şirketleri ile yatırım fon ve ortaklıkları için %0, diğer kurumlar için %10 oranında stopaja tabidir. Söz konusu kazanç kurum kazancına dâhil edilir. Kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisine mahsup edilir.
 - Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması devam etmektedir.
 - Tevkifatın uygulanması açısından, menkul kıymetlere dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden (örneğin, hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri) doğan kazanç veya zararlar ilgili menkul kıymetin (örneğin, hisse senedi) elden çıkartılması suretiyle elde edilen kazanç veya zarara mahsup edilebilir.
 - Zarar edilmesi halinde, söz konusu zarar kurum kazancından indirilir.
 - Sözleşmenin elden çıkarılması nedeniyle KDV hesaplanmaz, BSMV mükellefleri için lehe kalan paralar 01.09.2010 tarihinden itibaren BSMV'den istisnadır
- ⁴⁰ **Kısa Pozisyon sahipleri açısından**
- Döviz, faiz ve emtia vadeli işlem sözleşmelerinde 01.01.2009 tarihi ve sonrasında alınan pozisyonlardan elde edilen kazançlar,⁴² 01.10.2010 tarihinden itibaren sermaye şirketleri ile yatırım fon ve ortaklıkları için %0, diğer kurumlar için %10 oranında stopaja tabidir. Söz konusu kazanç kurum kazancına dâhil edilir. Kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisine mahsup edilir.
 - Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması devam etmektedir.
 - Tevkifatın uygulanması açısından, menkul kıymetlere dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden (örneğin, hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri) doğan kazanç veya zararlar ilgili menkul kıymetin (örneğin, hisse senedi) elden çıkartılması suretiyle elde edilen kazanç veya zarara mahsup edilebilir.
 - Zarar edilmesi halinde, söz konusu zarar kurum kazancından indirilir.
 - Sözleşmenin elden çıkarılması nedeniyle KDV hesaplanmaz, BSMV mükellefleri için lehe kalan paralar 01.09.2010 tarihinden itibaren BSMV'den istisnadır

⁴¹ 2008 yılında alınan bir pozisyon nedeniyle 2010 yılında kazanç elde edilirse %0 oranında stopaj uygulanır

⁴² 2008 yılında alınan bir pozisyon nedeniyle 2010 yılında kazanç elde edilirse %0 oranında stopaj uygulanır

c Sözleşmenin nakdi uzlaşma ile sonuçlanması halinde

- 41 **Uzun Pozisyon sahipleri açısından**
- Döviz, faiz ve emtia vadeli işlem sözleşmelerinde 01.01.2009 tarihi ve sonrasında alınan pozisyonlardan nakdi uzlaşma sonucu elde edilen kazançlar 01.10.2010 tarihine kadar %10 stopaja tabi olup,⁴³ 01.10.2010 tarihinden itibaren sermaye şirketleri ile yatırım fon ve ortaklıkları için %0, diğer kurumlar için %10 oranında stopaja tabidir. Söz konusu kazanç kurum kazancına dâhil edilir. Kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisine mahsup edilir.
 - Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması devam etmektedir.
 - Tevkifatın uygulanması açısından, menkul kıymetlere dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden (örneğin, hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri) doğan kazanç veya zararlar ilgili menkul kıymetin (örneğin, hisse senedi) elden çıkartılması suretiyle elde edilen kazanç veya zarara mahsup edilebilir
 - Zarar doğması halinde, gerçekleşen olan zarar kurum kazancından indirilebilecektir.
 - Elde edilecek kazanç nedeniyle KDV hesaplanmaz, BSMV mükellefleri için lehe kalan paralar 01.09.2010 tarihinden itibaren BSMV'den istisnadır.
- 42 **Kısa Pozisyon sahipleri açısından**
- Döviz, faiz ve emtia vadeli işlem sözleşmelerinde 01.01.2009 tarihi ve sonrasında alınan pozisyonlardan nakdi uzlaşma sonucu elde edilen kazançlar 01.10.2010 tarihinden itibaren sermaye şirketleri ile yatırım fon ve ortaklıkları için %0, diğer kurumlar için %10 oranında stopaja tabidir. Söz konusu kazanç kurum kazancına dâhil edilir. Kaynakta kesilen vergiler beyan edilen kazanç üzerinden hesaplanacak kurumlar vergisine mahsup edilir.
 - Hisse senedi ve hisse senedi endeksine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden elde edilen kazançlarda %0 stopaj uygulaması devam etmektedir.
 - Tevkifatın uygulanması açısından, menkul kıymetlere dayalı vadeli işlem sözleşmelerinden (örneğin, hisse senedine dayalı vadeli işlem sözleşmeleri) doğan kazanç veya zararlar ilgili menkul kıymetin (örneğin, hisse senedi) elden çıkartılması suretiyle elde edilen kazanç veya zarara mahsup edilebilir
 - Zarar doğması halinde, gerçekleşen olan zarar kurum kazancından indirilebilecektir.
 - Elde edilecek kazanç nedeniyle KDV hesaplanmaz, BSMV mükellefleri için lehe kalan paralar 01.09.2010 tarihinden itibaren BSMV'den istisnadır

⁴³ 2008 yılında alınan bir pozisyon nedeniyle 2010 yılında kazanç elde edilirse %0 oranında stopaj uygulanır